

ZARZĄDZENIE NR /2010

REGIONALNEGO DYREKTORA

OCHRONY ŚRODOWISKA

w BYDGOSZCZY

z dnia 2010 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „*Wielka Kępa*”

Na podstawie art.19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz. 1220; Dz. U. Nr 157, poz. 1241; M.P. Nr 69, poz. 894) zarządza się, co następuje:

§1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „*Wielka Kępa*” zwanego dalej „rezerwatem” na okres 20 lat od dnia wejścia zarządzenia w życie.

§2.1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu nadwiślańskiego lasu łęgowego z udziałem topoli, dębu, wiązu, jesionu i olszy oraz z licznymi drzewami pomnikowymi..

2.Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony, o którym mowa w ust. 1, są:

1) zachowanie ekosystemu lasu (zbiorowisk łęgowych) oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt;

2) stabilizacja warunków hydrologicznych na terenie rezerwatu oraz w jego sąsiedztwie;

3) kształtowanie zbiorowiska leśnego zgodnego z siedliskiem;

§3. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji i ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków zawiera załącznik Nr 1, do zarządzenia.

§4. Obszar rezerwatu przyrody „Wielka Kępa” objęty jest ochroną częściową, gdzie dopuszcza się działania z zakresu ochrony czynnej mającej na celu zachowanie rezerwatu.

§5. Określenie działań ochronnych na obszarze rezerwatu, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji zawiera załącznik Nr 2 do zarządzenia.

§6. Wskazania obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych i edukacyjnych, turystycznych przedstawia załącznik Nr 3 zarządzenia.

§7. Wprowadza się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Chełmińska, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego:

- 1) w celu ochrony walorów przyrodniczych należy na terenie rezerwatu i na terenach przyległych zachować dotychczasowy sposób użytkowania gruntów;
- 2) na terenach przyległych do rezerwatu nie prowadzić działań mogących przyczynić się do obniżenia poziomu wód w rezerwacie;
- 3) na terenach w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu (w strefie o szerokości ok. 100 m od rezerwatu) należy dążyć do zalesienia słabych gruntów rolnych;
- 4) w ramach planowanego powiększenia rezerwatu objąć ochroną przylegające starorzecza;
- 5) planowane przedsięwzięcia na obszarach przylegających do rezerwatu muszą być uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

„Tereny przyległe”, o których mowa wyżej, to działki ewidencyjne bezpośrednio sąsiadujące z granicami rezerwatu „Wielka Kępa” tj: 140LP, 141LP, 142LP, 21, 24/1,167.

§8. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr /2010

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

z dnia

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

L.p.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących potencjalnych zagrożeń oraz ich skutków
1.	Ekspansja gatunków obcego pochodzenia	Usuwanie na terenie rezerwatu podrostu oraz dorosłych okazów drzew i krzewów <i>Acer negundo</i> , <i>Aesculus hippocastanum</i> (zabiegi prowadzić w III i IV kwartale - po sezonie lęgowym ptaków) oraz gatunku zielnego z runa - <i>Impatiens parviflora</i> (metody mechaniczne).
2.	Niekorzystne zmiany stosunków wodnych (potencjalne)	- Eliminacja melioracji odwadniających w sąsiedztwie rezerwatu
3.	Penetracja rezerwatu przez ludzi przechodzących do starorzeczy	- Zwiększenie nadzoru Służb Leśnych Zarządcy terenu na obszarze rezerwatu.
4.	Składowanie śmieci na terenie rezerwatu	<ul style="list-style-type: none"> - Umieszczenie tablic ostrzegawczych wzdłuż granic rezerwatu. - Uprzątnięcie śmieci. - Podjęcie akcji podnoszącej świadomość społeczności lokalnej na temat walorów przyrodniczych rezerwatu i całej Doliny Dolnej Wisły. - Zwiększenie nadzoru Służb Leśnych Zarządcy terenu na obszarze rezerwatu.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr /2009

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

z dnia

I. Określenie działań ochronnych z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji

L.p.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych	Powierzchnia (ha)
1.	Usuwanie na terenie rezerwatu podrostu oraz dorosłych okazów <i>Acer negundo</i>	Kształtowanie zbiorowiska leśnego zgodnego z siedliskiem. Zabieg powinien być prowadzony według potrzeb.	140 h 140 j	10,25 3,01
2.	Usuwanie na terenie rezerwatu okazów drzew <i>Aesculus hippocastanum</i>	Kształtowanie zbiorowiska leśnego zgodnego z siedliskiem. Zabieg powinien być prowadzony według potrzeb.	140 h 141 l	10,25 7,38
3.	Pozostawienie do naturalnego odnowienia lub dolesienie luk w drzewostanie (Db, Wz, Js, Jw, Tp.b, Tp.c)	Kształtowanie zbiorowiska leśnego zgodnego z siedliskiem. Zabieg powinien być prowadzony według potrzeb.	141 k 142 h	1,68 2,69
4.	Usuwanie na terenie rezerwatu okazów <i>Impatiens parviflora</i> (metody mechaniczne)	Kształtowanie runa zbiorowiska leśnego zgodnego z siedliskiem. Zabieg powinien być prowadzony według potrzeb.	cały rezerwat	27,61
5.	Usuwanie śmieci	Zabieg powinien być prowadzony według potrzeb.	cały rezerwat	27,61

II. Zadania ochronne dla obszaru NATURA 2000

Rezerwat „Wielka Kępa” w całości położony jest na terenie obszaru specjalnej ochrony ptaków „Dolina Dolnej Wisły” PLB040003 oraz obszaru mającego znaczenie dla wspólnoty SOO „Solecka Dolina Wisły” PLH040003.

Numer kolejny	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń siedlisk, gatunków roślin i zwierząt	Cele działań ochronnych	Działania ochronne, obszar wdrożenia, podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Wskazania do planów zagospodarowania przestrzennego
1.	Ekspansja gatunków obcego pochodzenia: - drzew: <i>Acer negundo</i> , <i>Aesculus hippocastanum</i> - roślin zielnych: <i>Impatiens parviflora</i>	Utrzymanie walorów przyrodniczych Doliny Wisły. Zachowanie w możliwie niezmienionym stanie zespołu łągowo-jesionowego <i>Ficario-Ulmetum</i> (91F0-1). związanego z dolinami dużych rzek nizinnych.	1. Usuwanie podrostu oraz dorosłych okazów <i>Acer negundo</i> (oddział 140 h, 140 j) 2. Usuwanie okazów drzew <i>Aesculus hippocastanum</i> (oddział 140 h, 141 l) 3. Usuwanie na terenie całego rezerwatu okazów <i>Impatiens parviflora</i> (metody mechaniczne). Lasy Państwowe	1) w celu ochrony walorów przyrodniczych należy na terenie rezerwatu i na terenach przyległych zachować dotychczasowy sposób użytkowania gruntów; 2) na terenach przyległych do rezerwatu nie prowadzić działań mogących przyczynić się do obniżenia poziomu wód w rezerwacie; 3) na terenach przyległych do rezerwatu należy dążyć do zalesienia słabych gruntów rolnych (w strefie o szerokości ok. 100 m od rezerwatu) 4) w ramach planowanego powiększenia rezerwatu objąć ochroną przylegające starorzecza 5) planowane przedsięwzięcia na obszarach przylegających do rezerwatu uzgadniać z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Tereny przyległe, o których mowa wyżej, jest to obszar ok. 50-100 m na północny-zachód od rezerwatu „Wielka Kępa” i ok. 400-450 m na południowy-wschód od rezerwatu (do granicy wysoczyzny).
2.	Planowana kaskadzacja doliny dolnej Wisły. Potencjalnie niekorzystne zmiany stosunków wodnych.	Zachowanie w możliwie niezmienionym stanie zespołu łągowo-jesionowego <i>Ficario-Ulmetum</i> (91F0-1).	Wnikliwa analiza efektów planowanej inwestycji, rezygnacja w przypadku niekorzystnych zmian w obrębie środowiska przyrodniczego doliny Wisły; Ministerstwo Środowiska, Dyrekcja Zesp. Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego	
3.	Brak	Zapewnienie bazy zerowej w sezonie łągowym: - dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> Gatunek związany z wszystkimi siedliskami leśnymi rezerwatu (siedlisko 91F0). - dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> Gatunek związany ze wszystkimi siedliskami leśnymi rezerwatu (siedlisko 91F0).	1. Zabiegi ochronne uwzględniać muszą potrzeby ochrony zasobów martwego drewna. 2. Ograniczenie stosowania owadobójczych środków chemicznych. 3. Wzmocnienie ochrony terenów przyległych do rezerwatu. 4. Ograniczenie prowadzenia zabiegów ochrony czynnej do III i IV kwartału - poza sezonem łągowym ptaków.	

4.	Zasypywanie starorzeczy w rejonie rezerwatu. Zanikanie starorzeczy, będące konsekwencją regulacji Dolnej Wisły	Zachowanie warunków trwania populacji zimorodka <i>Alcedo atthis</i> w rejonie rezerwatu. Gatunek związany ze starorzeczami (siedlisko 3150) położonymi na terenach przyległych do rezerwatu. Możliwe jest gniazdowanie w granicach rezerwatu.	1. Zakaz zasypywania starorzeczy (prace takie były realizowane ok. 1 km na północ od rezerwatu, gdzie na rzecz upraw zniszczono część wartościowego przyrodniczo kompleksu starorzeczy). 2. Wzmocnienie ochrony terenów przyległych do rezerwatu. 3. Zapewnienie ochrony kompleksów starorzeczy związanych z nadrzecznych lasami łągowymi na zachód od rezerwatu aż do brzegu Wisły.	
5.	Brak	Zachowanie warunków trwania populacji bielika <i>Haliaeetus albicilla</i> w rejonie rezerwatu Obszar rezerwatu wykorzystywany jest przez bielika okazjonalnie. Gatunek obserwowany poza sezonem lęgowym. Rezerwat znajduje się w obszarze zimowiskowym, ważnym dla gatunku. Występowanie gatunku uzależnione jest od stanu środowisk położonych poza granicami rezerwatu. Zachowanie gatunku zależy od utrzymania obszarów leśnych z udziałem starodrzewi	W przypadku założenia gniazda w rezerwacie należy je objąć ochroną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz.U. z 2004 roku, nr 220, poz. 2237).	
6.	Brak	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> Gatunek krajobrazu rolniczego Doliny Dolnej Wisły, związany z terenami przyległymi do rezerwatu. Obszar rezerwatu wykorzystywany jest przez jarzębatkę okazjonalnie. Gatunek obserwowany jest na obrzeżach rezerwatu. Jego występowanie	Brak	

		uzależnione jest od stanu środowisk położonych poza granicami rezerwatu. Zachowanie gatunku zależy od utrzymania dotychczasowej struktury krajobrazu z zadrzewieniami i zakrzewieniami.		
7.	Brak	<p>gąsiorek <i>Lanius collurio</i> Gatunek krajobrazu rolniczego Doliny Dolnej Wisły, związany z terenami przyległymi do rezerwatu. Obszar rezerwatu wykorzystywany jest przez ten gatunek okazjonalnie. Obserwowany jest on na obrzeżach rezerwatu. Występowanie gatunku uzależnione jest od stanu środowisk położonych poza granicami rezerwatu. Zachowanie gatunku zależy od utrzymania dotychczasowej struktury krajobrazu z zadrzewieniami i zakrzewieniami.</p>	Brak	
8.	<p>Zasypywanie starorzeczy w rejonie rezerwatu. Zanikanie starorzeczy będące konsekwencją regulacji Dolnej Wisły. Osuszanie terenów, obniżanie poziomu wód, regulacja rzek, likwidacja nadbrzeżnych zadrzewień. Zanieczyszczenie wód. Antropopresja.</p>	<p>Zachowanie warunków trwania populacji bobra <i>Castor fiber</i> w rejonie rezerwatu Gatunek związany ze starorzeczami (siedlisko 3150) położonymi na terenach przyległych do rezerwatu.</p>	<p>1. Zakaz zasypywania starorzeczy (prace takie były realizowane ok. 1 km na północ od rezerwatu, gdzie na rzecz upraw zniszczono część wartościowego przyrodniczo kompleksu starorzeczy). 2. Ograniczenia w regulacji rzek i brzegów zbiorników. 3. Zakaz usuwania zadrzewień i zakrzewień wzdłuż brzegów starorzeczy. 4. Ograniczanie zanieczyszczeń wód</p>	

			<p>5. Wzmocnienie ochrony terenów przyległych do rezerwatu.</p> <p>6. Zapewnienie ochrony nadrzecznych lasów łągowych na zachód od rezerwatu aż do brzegu Wisły.</p>	
9.	<p>Zanikanie starorzeczy będące konsekwencją regulacji Dolnej Wisły. Obniżanie poziomu wód gruntowych, osuszanie dolin rzecznych i terenów bagiennych. Chemizacja środowiska. Rozwój systemu dróg</p>	<p>Zachowanie warunków trwania populacji kumaka w rejonie rezerwatu. kumak nizinny <i>Bombina bombina</i></p> <p>Gatunek związany ze starorzeczami (siedlisko 3150). Licznie występuje w kompleksach starorzeczy na północ od rezerwatu. Starorzecza stanowią miejsca rozrodu i życia aktywnego a tereny leśne miejsca zimowania.</p>	<p>1. Zakaz zasypywania starorzeczy (prace takie były realizowane ok. 1 km na północ od rezerwatu, gdzie na rzecz upraw zniszczono część wartościowego przyrodniczo kompleksu starorzeczy).</p> <p>2. Zakaz zmiany stosunków wodnych.</p> <p>3. Zakaz regulacji cieków połączonych z starorzeczami.</p> <p>4. Ograniczanie spływu z pól do zbiorników wodnych.</p> <p>5. Zakaz wypuszczania do wód nieoczyszczonych ścieków.</p> <p>6. Ochrona tras migracji płazów z zimowisk do zbiorników wodnych.</p> <p>7. Zapewnienie jakości wód cieków (rowu z m. Ostromecko - Zabasta) zasilającego ciąg starorzeczy położony wzdłuż granicy rezerwatu.</p>	
10.	Brak	<p>Trwanie populacji pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i> w rezerwacie nie jest pewne.</p>	<p>W przypadku potwierdzenia występowania w otoczeniu drzewa, na którym stwierdzono gatunek należy ograniczyć wzrost podszytu, a przez to wzrost zacienienia. Jest to niezbędne dla utrzymania odpowiedniej termiki dla rozwoju larw i aktywności form dorosłych chrząszcza</p>	

Załącznik Nr 3 do zarządzenia Nr /2009

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

z dnia

Wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych dla celów naukowych, edukacyjnych i turystycznych oraz określenia ich udostępnienia

L.p.	Cel udostępnienia	Obszary lub miejsca udostępnienia	Sposób udostępnienia
1.	Badania naukowe	Cały obszar rezerwatu	Za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i po poinformowaniu zarządcy obszaru – Nadleśnictwo Toruń.
2.	Edukacja	droga pomiędzy oddz. 142 h i 141 l	Zorganizowane grupy edukacyjne za zezwoleniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i po poinformowaniu zarządcy obszaru – Nadleśnictwo Toruń.

UZASADNIENIE

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Wielka Kępa” jest dokumentem określającym sposoby ochrony ekosystemu leśnego terenu rezerwatu.

Dla właściwego funkcjonowania rezerwatu i jego ochrony plan ochrony zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz. 1220; Dz. U. Nr 157, poz. 1241; M.P. Nr 69, poz. 894) sporządza się na okres 20 lat.

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz. 1220; Dz. U. Nr 157, poz. 1241; M.P. Nr 69, poz. 894) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze zarządzenia plan ochrony dla rezerwatu przyrody, sporządzony na podstawie wytycznych zawartych w art. 20 ww. ustawy. Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wielka Kępa” został zaopiniowany przez Nadleśnictwo Toruń pismem z dnia 28 października 2009 r. znak: ZG-3-732-12/09, Radę Gminy Dąbrowa Chełmińska pismem z dnia, oraz przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą Nrz dnia

Nie wskazano miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza zgodnie z zapisami (art. 20 ust. 3 pkt 6) ustawy o ochronie przyrody, jak również nie przewidziano udostępnienia rezerwatu dla celów sportowych oraz amatorskiego połowu ryb i rybactwa.

Jednym z głównych zagrożeń w rezerwacie „Wielka Kępa” jest występowanie inwazyjnego gatunku *Acer negundo*. W planie ochrony zaprojektowano usuwanie okazów juwenilnych i dorosłych tego gatunku oraz dolesianie w miejscach powstałych luk gatunkami zgodnymi z siedliskiem (Db, Wz, Js, Jw, Tp.b, Tp.c). Poza tym problem stanowi penetracja rezerwatu przez ludność. Należy ustawić tablice ostrzegawcze na brzegach rezerwatu.

Poprzez wniosek zarządcy – Nadleśnictwa Toruń do Urzędu Wojewódzkiego należy powierzchnię rezerwatu doprowadzić Zarządzeniem Wojewody do zgodności z aktualnym i przyszłym planem urządzenia lasu do wielkości 27,61 ha.

Niniejszy plan ochrony jest zgodny z celami ochrony sieci Natura 2000 obszaru specjalnej ochrony ptaków „Dolina Dolnej Wisły” PLB040003 oraz obszaru mającego znaczenie dla wspólnoty SOO „Solecka Dolina Wisły” PLH040003.

